

СИЛАБУС КУРСУ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»

Освітній ступінь: «Бакалавр»
Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійні програми:
«Спів», «Музичне мистецтво естради»,
«Інструментальне виконавство (за видами)».
Кількість кредитів: 4
Рік навчання: 2-й, 3-й.
Формат дисципліни: очна/заочна
Статус: обов'язкова.
Мова викладання: українська.
Керівник курсу: Дідук Інна Анатоліївна,
кандидат психологічних наук
Контактна інформація:
097-658 5884, anpalich@ukr.net

ПРИЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити дисципліни: «Новітня історія України», «Філософські студії».

Прореквізити дисципліни: «Методика викладання фахових дисциплін», «Музична педагогіка», «Педагогічна практика».

Навчальна дисципліна «Педагога та психологія» належить до обов'язкових дисциплін загальної підготовки.

Сутність навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія» розкривається через характеристики психологічних особливостей і закономірностей розвитку особистості в процесі розвитку, навчання і виховання. Програма спрямована на:

- розвиток у здобувачів вищої освіти наукових (психолого-педагогічних) уявлень про унікальність та складність процесу розвитку особистості;
- осмислення становлення вітчизняної психолого-педагогічної думки у європейському та світовому контексті;
- забезпечення професійної підготовки майбутнього викладача мистецького закладу з врахуванням соціальних та освітніх трансформацій.

Мета психологічної складової курсу - вивчення психіки людини та її загальних закономірностей; етапів розвитку і методів психології як науки; психічних процесів (пізнавальних, вольових, емоційних); психічних станів та властивостей. Важливе місце в навчальній дисципліні «Психологія» приділяється питанням вікової психології дітей та проблемі розвитку музичних здібностей у дітей.

Метою педагогічної складової курсу є формування професійної компетентності й особистості майбутнього фахівця, зокрема його наставляння на готовність до педагогічної діяльності, а також розвиток педагогічної культури, спрямованої на увиразнення інтелектуальних особливостей і творчого потенціалу. У дисципліні «Педагогіка» розглядаються питання процесу навчання, змісту освіти, методів, засобів, форм організації навчання та навчального контролю. Розкриваються також наукові основи процесу виховання

(сутність, закономірності, принципи, зміст, методи, засоби та форми організації виховання), та її ціннісного компоненту. Важливе місце в навчальній дисципліні «Педагогіка» відводиться вивченню практик вітчизняного та світового освітнього простору, особливостям мистецької освіти та арт-педагогіки.

Протягом вивчення предмету здобувачі вищої освіти набувають комплекс загальних та фахових **компетентностей**.

Загальні:

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 17 Знання зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу та суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Професійні:

ФК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

ФК 17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

ФК 18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Навички soft skills:

- Здатність до саморозвитку (участь у відкритих онлайн-курсах);
- Навички самоорганізації;
- Презентаційні навички;
- Емоційний інтелект та емпатійність.

Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою (усно і письмово).

ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс розкривається у двох організаційних модулях «Загальна психологія» та «Загальна педагогіка». Організаційні модулі складається зі змістових модулів: . «Психологія як наука», «Когнітивна та емоційно-вольова сфери особистості», «Психологія індивідуальності», «Загальна педагогіка», «Теорія навчання і виховання», «Основи психології спілкування».

У структурі навчальної дисципліни лекційні заняття поєднуються з семінарськими та лабораторними. Передбачені консультації, самостійне опрацювання навчального матеріалу, робота з науково-методичною літературою, виконання презентацій, есе та рефератів, участь у освітніх проектах. До кожної теми пропонуються самостійні та тестові завдання різного рівня складності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I Загальна психологія

Змістовий модуль 1. Психологія як наука.

Тема 1. Предмет психології як науки, її завдання. Загальна, вікова та педагогічна психологія: основні поняття.

Тема 2. Структура психології та місце психології серед сучасних наук.

Тема 3. Поняття про психіку. Свідомість та самосвідомість особистості.

Тема 4. Становлення психології як науки та етапи її розвитку. Основні напрямки психології.

Тема 5. Розвиток сучасної вітчизняної психології.

Тема 6. Методи психологічних досліджень.

Змістовий модуль 2. Когнітивна та емоційно-вольова сфери особистості.

Тема 7. Увага, відчуття та сприймання як початкові рівні пізнання.

Тема 8. Пам'ять та закономірності запам'ятовування.

Тема 9. Мислення та уява як психологічні процеси в умовах діяльності особистості.

Тема 10. Емоційно-почуттєвий світ людини.

Тема 11. Психічні стани. Стрес та його роль у житті людини.

Змістовий модуль 3. Психологія індивідуальності.

Тема 12. Психологія особистості: загальна характеристика.

Тема 13. Темперамент та локус контролю. Характер та акцентуації особистості.

Тема 14. Самооцінка як психологічна компетенція.

Тема 15. Категорія діяльності у психології. Психологічні основи творчості. Рівні розвитку здібностей. Музичні здібності.

Модуль II. Загальна педагогіка.

Змістовий модуль 1. Загальна педагогіка.

Тема 1. Педагогіка як наука. Предмет, завдання і функції педагогіки.

Тема 2. Світовий освітній процес.

Тема 3. Історія педагогічних знань. Історія педагогіки України.

Тема 4. Педагогічні методи дослідження. Соціометрія.

Змістовий модуль 2. Теорія навчання і виховання.

Тема 5. Дидактичні аспекти змісту та форм навчання. Принципи навчання

Тема 6. Форми організації навчання

Тема 7. Урок як основна форма організації навчання

Тема 8. Методи і засоби навчання. Інноваційні педагогічні технології навчання

Тема 9. Аналіз і оцінка навчальної діяльності

Тема 10. Теорія виховання. Методи виховання.

Тема 11. Основні напрямки виховання в сучасних умовах. Виховання на цінностях.

Тема 12. Арт-педагогіка.

Змістовий модуль 3. Основи психології спілкування.

Тема 13. Спілкування як основа професійної діяльності педагога.

Тема 14. Моделі спілкування педагога з учнями. Педагогічна техніка вчителя.

Тема 15. Конфлікти та способи їх вирішення.

Контрольний модуль. Проєкт.

Теми семінарів:

1. Самооцінка як психологічна компетентність
2. Світовий освітній процес
3. Спілкування як основа професійної діяльності педагога

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічне середовище характеризується як дружнє, творче та відкрите до конструктивної критики.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідують всі заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Починаючи з другого заняття, на кому студент був відсутній без поважних причин, він зобов'язаний його відпрацювати.

За об'єктивних причин заняття за погодженням адміністрації можуть відбуватися в онлайн-формі.

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Роботи, які подаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Перескладання модулів відбувається із дозволу навчальної частини за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, переїзд, участь у конкурсах).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Письмові роботи повинні виконуватися відповідно до визначених вимог та мати коректні посилання на використану інформацію. Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

Політика саморозвитку: проходження безкоштовного онлайн-курсу на сервісі Prometheus, Ed-Era з психологічних і педагогічних тем та здобуття відповідного сертифікату дає можливість отримати 10 балів.

Участь у студентських конференціях/семінарах, круглих столах чи освітніх/творчих проєктах дає можливість отримати до 10 балів.

Політика щодо контролю навчальних досягнень: Протягом навчання використовується система кредитно-модульного контролю. До структури модуля дисципліни входять:

- аудиторна робота студента або спілкування через сервіси онлайн-зв'язку;
- робота в електронному курсі Moodle;
- навчальні та підсумкові комп'ютерні тестові завдання;
- виконання практичних завдань з ситуативних завдань;
- самостійна робота студента;
- ментальні карти;
- модульна контрольна робота.

Протягом навчання постійно здійснюється **поточний контроль**, в кінці кожного модулю - підсумковий (**модульний контроль**), у кінці курсу передбачений - **екзамен**.

З метою оцінки якості освоєння здобувачами вищої освіти змісту курсу може проводитися **ректорська перевірка**.

На семінарських/практичних/лабораторних заняттях кожен студент із кожної теми виконує індивідуальні завдання. При цьому передбачається забезпечення студента методичними матеріалами та консультування викладачем.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти Модуль 1

Змістовний модуль 1					
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	МК	Разом
Т	С.р.	Есе	С.з.		
5	5	5	5	5	25

Змістовний модуль 2								
T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	МК	Разом
С.р.	Т	С.р.	Т	Т	Т	С.р.		
5	5	5	5	5	5	5	5	40

Змістовний модуль 3							
T.12	T.13	T.14	T.15	МК	Залік	Разом	
У.о	С.р.	С.р	С.р				
5	5	5	5	5	10	25	

Модуль 2

Змістовний модуль 1					
T.1	T.2	T.3	T.4	МК	Разом
Т	С.з	УО	С.р		
5	5	5	5	5	25

Змістовний модуль 2								
T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	МК	Разом
Т	С.р.	Т	С.р	Т	С.р	Т		
5	5	5	5	5	5	5	5	40

Змістовний модуль 3							
T.12	T.13	T.14	T.15	МК	Проект	Разом	
Т	С.р	С.з.	Т				
5	5	5	5	5	10	35	

Т (тест)

С.з. - семінар

Есе

УО (усне опитування)

С.р. (самостійна робота)

МК (модульний контроль)

Залік-1

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Самостійна робота	7	35	5	25
Семінарське заняття	1	5	2	10
Усне опитування	1	5	1	5
Тестування	5	25	7	35
Есе	1	5	-	-
Модульний контроль	3	15	3	15
Залік	1	10	-	-
Проект	-	-	-	10
Разом		100		100

Оцінювання якості знань студентів здійснюється за такими критеріями:

- систематичність та активність роботи студента;
- виконанням модульних завдань;
- рівень засвоєння знань програмового матеріалу.

Шкала оцінювання:

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Бали	
5	«відмінно»	A	90-100
4	«дуже добре»	B	82-89
	«добре»	C	74-81
3	«задовільно»	D	64-73
	«достатньо»	E	60-63
2	«незадовільно» з можливістю повторного складання	FX	35-59
	«незадовільно» з обов'язковим повторним курсом	F	1-34

Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний – 100.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. / В. П. Москалець. – К. Ліра–К., 2020. - 564 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk814182%20.pdf>
2. Дуткевич Т.М. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 388 с.
3. Ільїна Н.М. Психологія творчості та обдарованості. - Суми: Університетська книга, 2020. - 227 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навч. посіб. Видання 3-є, перероблене та доповнене. - К.: Центр навчальної літератури, 2017. - 272 с.
5. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. Й. Варій - [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
6. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. - К.: Кондор, 2009. - 576с. URL: <https://westudents.com.ua/glavy/77227-13-zavdannya-suchasno-psiholog.html>
7. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2020. – 418 с.
8. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник (ВНЗ I-III р. а.) / Л.В. Засекіна, Т.В. Пастрик. – В-во: «Медицина», 2018.
9. Вікова психологія: Хрестоматія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; упоряд. Л. В. Долинська, Т. М. Лисянська, Л. М. Ширяєва. - Київ : Каравела, 2014. - 487 с.
10. Чайка В. Основи дидактики: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академвидав», 2011. 240с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/340-osnovi-didaktiki-chaykavm.html>
11. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посібник. К.: «Знання», 2008. 566 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/356-teoretichn-osnovi-suchasno-ukranskopedagogki-vishnevckiy-o-.html>
12. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. Підручник. – К., Либідь, 2006. 424 с.

Допоміжна література:

1. Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук. - К.: Каравела, 2008. – С.554-639.
  2. Дрозденко К. С. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч. посібник / К.С.Дрозденко. – К. : Професіонал, 2004. - 304 с.
  3. Корольчук М. С. Психологія: Схеми, опорні конспекти, методики: навч. посіб./ за заг. ред. М.С.Корольчука. /М.С.Корольчук. - К. : Ельга; Ніка-Центр, 2009. -320 с.
  4. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. Посіб./ Л. В. Копець - К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2007. - 460 с.
  5. Основи психології / За ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. - Вид. 4-е.- К.,1999. – 246 с.
  6. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості. - К.: Марич, 2009. - 232 с.(серія «Психологічний інструментарій»).
  7. Психологія та педагогіка. Зб. міні-кейсів / [Л. А. Колесніченко, М. І. Радченко, В. В. Сгадова та ін.] ; за заг. ред. Л. А. Колесніченко. - К. : КНЕУ, 2010. – 362 с.
  8. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. Київ: ВЦ «Академвидав», 2007. 616 с.
  9. Дичківська М.І. Інноваційні педагогічні технології: Практикум. Київ: «Слово», 2013. 448 с.
  10. Енциклопедія освіти / За ред. В.Кременя. Київ: Юніком Інтер, 2008. 1040 с.
  11. Пометун, О.І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / за ред. О. І. Пометун. К. : «А.С.К.», 2005. 192 с.
- Казьміна, А. Шість капелюхів де Боно : тренінг / А. Казьміна // Шкільний світ. – 2012. – № 11, березень. – С. 6–8.

Література з психології для читання

- Пол Клейнман Психологія 101. Факти, теорія, статистика, тести й таке інше; Психологія. Люди, концепції, експерименти
- Ерік Берн Ігри, в які грають люди.
- Алан піз Мова жестів.
- Юлія Гіпенрейтер Особистість та її формування.
- Кові Стівен Р. 7 навичок високоефективних людей. Потужні інструменти розвитку особистості.
- Еріх Фром Втеча від свободи; Мистецтво любові.
- Дейл Карнегі Як перестати турбуватися і почати жити.
- Віктор Франк Людина в пошуках справжнього сенсу; Лікар та душа. Основи логотерапії.
- Д.М'юрієл та Д.Дороті Народжені вигравати.
- Джон Грей Жінки з Венери, чоловіки з Марсу.
- О.Сергеєва, В. Тарасов Як підняти самооцінку і стати впевненим у собі.
- Б.Трейсі Зроби це зараз.
- Д.Рока Мозок: інструкція про використання.
- Наука за 30 секунд. Психологія. 50 найвизначніших психологічних теорій, які можна пояснити за півхвилини / пер. з англ. К.Дем'янчук. – Київ : Форс Україна, 2020. – 160 с.
- Б'юзен Т. Мапа думок. Докладний посібник із вивчення і застосування найпотужнішого інструмента мислення у світі : Тоні Б'юзен ; переклад з англ. Олени Замовської. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. – 224 с.
- Марк Лівін, Ілля Полудьоний Простими словами. Як розібратися з своїми емоціями
- Оклі Барбара Навчитися вчитися

Онлайн-курси та ресурсні матеріали:

- Посібник «Твоя Сила. Практикум для дітей та підлітків» [Світлана Ройз] (<https://drive.google.com/file/d/1uuz5V8qJyaGHp6znC4I1hcbFvkWMKP6/view?usp=sharing>)
- Посібник «Стресостійке дитинознавство» [Світлана Ройз] (https://drive.google.com/file/d/1GqN1EfJxqLLTyORDcqmXQ0j2H9_PmP6/view?usp=sharing)
- Ресурсна скриня [Світлана Ройз] (https://drive.google.com/file/d/1fnhrRd6l7Tdu_ao7ttZbcOxSI-cMci_M/view?usp=sharing)
- Анімоване пояснення стресу дітям і дорослим [NATAL Israel] (<https://www.youtube.com/watch?v=vsUrU8yjXu0>)
- Техніка терапевтичного теплінгу для стабілізації психоемоційного стану [Self Help for Trauma] (<https://www.youtube.com/watch?v=UDI1cEG9664>)
- Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти [Prometheus] (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:MON+AB101+2019_T2/about)
- Безпека дитини - відповідальність кожного дорослого [Центр гідності дитини УКУ, запис в групі відбувається періодично] (<https://online.ucu.edu.ua/courses/course-v1:UCU+EC6+2022/about>)
- Серія вебінарів для освітян «Спільно для вчителів» про самопідтримку та допомогу дітям у навчанні під час війни [«Навчай для України», «Простір Толерантності»] (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLxHIykyO7ftYUNu6AhW4Nbkum1sLi4C6w>)
- Серія вебінарів на теми втрати, горювання, стратегій підтримки, самопомоги, тощо [Національна психологічна асоціація за сприяння ПРООН] (<https://www.youtube.com/playlist?list=PL0-qYICkWMvfoEvlQGXFQFN8sOU-0yt3e>)
- Вебінар «Перша психологічна допомога» [Центр здоров'я та розвитку «Коло сім'ї», спікерка: Галина Нетлюх] (<https://youtu.be/BCizv3B3PYQ>)
- Серія коротких відеоуроків «Навчаємось мінній безпеці» [UNICEF Ukraine] (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLJ2-31j4oXT7YNWjqt5fV70BK3pqs5pW->)
- Сміливі навчати. Онлайн-курс про вчителювання у час кризи [EdEra, "Навчай для України"] (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1762>)
- Психологічна безпека дорослих і дітей під час повітряної тривоги у школі [Zrozumilo!] (<https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:EEF+EEF-029+sept2022/about>)
- Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій [Інститут модернізації змісту освіти] (<https://hryoutest.in.ua/courses/programa-pidvishchennya-kvalifikacii-psiologichnoji-pidtrimki-dlya-osvityan-ta-batkiv>)
- Техніки для плекання психологічної стійкості [Український інститут когнітивно-поведінкової терапії] (https://i-cbt.org.ua/resilience-academy/?fbclid=IwAR23osPwNJg7c8Dr7KAGeanb65UcdY2jL-NvJFwA5qSeE_Ak3f8TzEP9nIg)
- Телеграм-канал «Дитячі історії у недитячий час» про те, як пояснити дітям події в країні (https://t.me/dytyachi_istorii)
- Методичний посібник для педагогів «Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації» [Сергій Богданов, Оксана Залеська] (<https://drive.google.com/file/d/1943on4Oo873rhyzPSTmtZO3MbAiTviNy/view?usp=sharin>)
- Навчайтесь вчитись: Потужні розумові інструменти для опанування складних предметів (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+LHTL101+2018_T3/about)